

OPIS DOBREJ PRAKTYKI

1. Dane dotyczące gminy/powiatu

nazwa inicjatywy	Inicjatywa na rzecz wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii
nazwa gminy/powiatu	Gmina Kobylnica
dokładny adres	ul. Główna 20, 76-251 Kobylnica
województwo	pomorskie
telefon	059 842 90 70
adres strony internetowej	www.kobylnica.pl
faks	059 842 90 72
adres e-mail	kobylnica@kobylnica.pl

2. Rodzaj(e) podjętych działań *(zaznacz)*:

- kształtowanie efektywnych systemów konsultacji społecznych i udziału obywateli w formułowaniu strategii rozwoju i prowadzenia polityki lokalnej lub regionalnej;
- wprowadzanie nowatorskich form demokracji lokalnej;
- rozwijanie systemów kontroli i komunikacji społecznej, ze szczególnym podkreśleniem przejrzystości procesów decyzyjnych władz gminy lub powiatu;
- oryginalne formy aktywizacji działalności obywatelskich i współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- formy działalności z podmiotami gospodarczymi i ich samorządami na rzecz wspólnoty obywatelskiej i lokalnego rozwoju;
- działania na rzecz wychowania obywatelskiego, w tym pozaszkolne inicjatywy edukacyjne, działania na rzecz młodych mieszkańców gminy lub powiatu;
- decentralizację realizacji zadań publicznych, drogą przekazywania jej organizacjom obywatelskim lub jednostkom bliższym obywateli;
- inne.....

3. Przedmiot działalności

W maju 2010 r. Gmina Kobylnica, SWIL „Gmina 2010” oraz Stowarzyszenie Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej zawarły umowę dotyczącą wspólnej realizacji projektu „Program wykorzystania energii słonecznej na terenie Gminy Kobylnica” polegającego na montażu instalacji solarnych w Gminie Kobylnica. Współpraca nawiązana została w odpowiedzi na ogłoszony przez Wójta Gminy konkurs na nabór partnerów. Konkurs miał na celu pozyskanie partnerów tak, aby oddziaływanie projektu było jak najszersze.

W celu zachęcenia mieszkańców do udziału w projekcie zostały przeprowadzone 4 spotkania informacyjne. Na jednym ze spotkań zostały zaprezentowane urządzenia i instalacje służące pozyskiwaniu energii odnawialnej m.in. panele solarne oraz pompy ciepła.

W czasie realizacji projektu na stronie internetowej gminy została utworzona oddzielna zakładka na której zamieszczone były informacje o projekcie, postępie prowadzonych prac, a także ogłoszenia o organizowanych spotkaniach.

4. Opis działań

Projekt stanowił odpowiedź na coraz większe zainteresowanie mieszkańców Gminy Kobylnica energetyką odnawialną, głównie energią słoneczną. W latach 2007 – 2010 do Urzędu Gminy Kobylnica wpłynęło ponad 600 ankiet, w których mieszkańcy deklarowali, że są zainteresowani montażem instalacji solarnych służących do przygotowania ciepłej wody użytkowej w gospodarstwach domowych. W związku z możliwością pozyskania pozabudżetowych środków finansowych na realizację projektu w ramach ogłoszonego przez Zarząd Województwa Pomorskiego konkursu nr 5.4._1 o dofinansowanie z środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 podjęto działania zmierzające do przygotowania wspólnego projektu Gminy Kobylnica i mieszkańców zainteresowanych montażem instalacji solarnych. W związku z powyższym Wójt Gminy Kobylnica ogłosił otwarty konkurs na nabór partnerów do projektu pn. „Program wykorzystania energii słonecznej na terenie Gminy Kobylnica”. Celem naboru było wyłonienie partnerów zainteresowanych wspólną realizacją projektu. W odpowiedzi na ogłoszony konkurs do Urzędu Gminy Kobylnica wpłynęły m.in. oferta Stowarzyszenia Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej oraz oferta Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Lokalnych „Gmina 2010”. Oferta złożona przez SGPEO dotyczyła przygotowania konferencji i promocji na temat wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zaś zaproponowany wkład rzeczowy przez SWIL „Gmina 2010” dotyczył udziału w realizacji projektu w zakresie montażu instalacji solarnych do przygotowania ciepłej wody użytkowej opcjonalnie też do wspomagania ogrzewania budynków indywidualnych gospodarstw domowych członków Stowarzyszenia oraz mieszkańców, którzy zadeklarowali udział w projekcie. Stowarzyszenie reprezentowało mieszkańców Gminy Kobylnica zainteresowanych montażem instalacji solarnych w celu zmniejszenia emisji ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza z procesów spalania paliw kopalnych przez indywidualne kotłownie oraz zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnym bilansie energetycznym Gminy Kobylnica. Zaproponowany wkład w realizację projektu przez Stowarzyszenie: kontakt z uczestnikami

projektu, informowanie mieszkańców o postępach projektu, współuczestniczenie w przygotowaniu umów z mieszkańcami, przyjmowanie wpłat od uczestników projektu, udział w realizacji przedsięwzięcia oraz w jego rozliczeniu. W przypadku wycofania się z projektu uczestnika, Stowarzyszenie gwarantowało pozyskanie w jego miejsce kolejnego uczestnika tak aby założone efekty rzeczowe projektu zostały osiągnięte. W wyniku rozstrzygnięcia konkursu 19.05.2010 r. podpisano umowę partnerską dotyczącą ustalenia warunków i zasad współpracy przy realizacji projektu. W dniu 27.04.2010 r. Gmina Kobylnica jako lider projektu złożyła wniosek o dofinansowanie projektu, który na podstawie uchwały Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 1 lipca 2010 roku został wybrany do dofinansowania w kwocie 6 074 555,60 PLN, co stanowiło 75,00% kosztów kwalifikowanych projektu. W ramach projektu przewidywano montaż instalacji solarnych opartych na kolektorach słonecznych (alternatywnie wspomaganych pompą ciepła powietrze – woda) do uzyskania ciepłej wody użytkowej oraz wspomagania instalacji centralnego ogrzewania: w obiektach użyteczności publicznej, w lokalach mieszkalnych komunalnych oraz na jednorodzinnych budynkach mieszkalnych zlokalizowanych na terenie Gminy Kobylnica. We wniosku o dofinansowanie przewidziano montaż do 423 instalacji w tym do 127 instalacji wyposażonych w pompę ciepła w budynkach mieszkalnych osób fizycznych.

W związku z wyborem projektu do dofinansowania zorganizowane zostały cztery spotkania informacyjne o planowanej inwestycji skierowane do wszystkich mieszkańców Gminy zainteresowanych udziałem w projekcie (w tym jedno z prezentacją firm zajmujących się produkcją i sprzedażą urządzeń). Pierwszy przetarg w zakresie zaprojektowania i wykonania instalacji solarnych na budynkach mieszkalnych osób fizycznych objął 292 instalacje. Równocześnie, z uwagi na konieczność osiągnięcia wskaźników założonych we wniosku o dofinansowanie, prowadzono dalszy nabór wśród mieszkańców gminy zainteresowanych udziałem w projekcie prowadząc akcję informacyjną na spotkaniach z mieszkańcami oraz poprzez internet. W konsekwencji udało się pozyskać kolejnych 122 uczestników do projektu, tym samym osiągnięto następujące wskaźniki: 414 instalacji solarnych na indywidualnych gospodarstwach domowych, w tym 97 dodatkowo wyposażonych w pompę ciepła powietrze – woda, 6 instalacji na komunalnych budynkach użyteczności publicznej oraz 5 instalacji na komunalnych budynkach mieszkalnych.

Najważniejsze etapy rzeczowej realizacji projektu:

- Wykonanie dokumentacji technicznej w zakresie montażu instalacji solarnych opartych na kolektorach słonecznych do uzyskania ciepłej wody użytkowej na budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach komunalnych - mieszkalnych na terenie Gminy Kobylnica: 2 – 3 kwietnia 2011 r.
- Wykonanie dokumentacji technicznej w zakresie montażu instalacji solarnych opartych na kolektorach słonecznych do uzyskania ciepłej wody użytkowej na indywidualnych budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Kobylnica: 2 – 4 kwietnia 2012 r.
- Montaż instalacji solarnych opartych na kolektorach słonecznych do uzyskania ciepłej wody użytkowej na budynkach użyteczności publicznej oraz budynkach komunalnych – mieszkalnych na terenie Gminy Kobylnica: 2 – 4 kwietnia 2011 r.

- Montaż instalacji solarnych opartych na kolektorach słonecznych do uzyskania ciepłej wody użytkowej na indywidualnych budynkach mieszkalnych na terenie Gminy Kobylnica: 2 – 4 kwietnia 2012 r.
- Organizacja kampanii edukacyjno – informacyjnej dotyczącej wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie Województwa Pomorskiego ze szczególnym uwzględnieniem Gminy Kobylnica: 2 kwietnia 2012 r.(na zebraniach z mieszkańcami oraz poprzez stronę internetową www.kobylnica.pl; informacji z zakresu spraw technicznych udzielali obecni na spotkaniach członkowi Fundacji Poszanowania Energii).

5. Uzyskane efekty

Celem projektu była poprawa stanu środowiska naturalnego w Gminie Kobylnica i w jej otoczeniu poprzez wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnym bilansie energetycznym Gminy i zmniejszenie ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza.

Zastosowane kolektory słoneczne do procesu przygotowania c.w.u., opcjonalnie uzupełnione o pompę ciepła są wysoce zaawansowane od strony technicznej i korzystne pod względem ekonomicznym (niskie koszty eksploatacyjne, bezobsługowa eksploatacja). W cieplejszej połowie roku pokrywać będą nawet 100% zapotrzebowania na c.w.u., w pozostałych miesiącach 30 - 60% tych potrzeb. Dzięki temu w budynkach objętych projektem dotychczasowe źródła ciepła dla przygotowania c. w. u. – dotąd „podstawowe” – w rzeczywistości przez znaczną część roku pełnić będą rolę uzupełniającą. W efekcie realizacji projektu znacznie obniży się stopień korzystania z konwencjonalnych źródeł energii stanowiących zasoby nieodnawialne środowiska (np. węgla kamiennego czy oleju opałowego), których spalanie jest źródłem emisji substancji szkodliwych. Zmniejszy się emisja gazów cieplarnianych wyrażona syntetycznie przez ich masę. Dla Gminy i dla jej mieszkańców bardzo duże jest znaczenie projektu w kategoriach ekonomicznych i społecznych. Przede wszystkim wynika to z ekologicznych efektów projektu – ograniczenia emisji zanieczyszczeń atmosfery, spadku wykorzystania nieodnawialnych zasobów energii. Przekłada się to na pozytywne efekty ekonomiczne, gdyż zasoby te są coraz kosztowniejsze. Istotne są pośrednie, szerzej rozumiane efekty wynikające z promocji gminy jako obszaru zrównoważonego rozwoju, przyjaznego dla inwestycji proekologicznych. Liczne korzyści odniosą bezpośredni użytkownicy mieszkań i innych obiektów eksploatujący urządzenia c.w.u. i grzewcze.

Oddziaływanie projektu jest bardzo szerokie, gdyż ponad 2,5 tys. osób w tym ok. 1 tys. uczniów oraz pracowników szkół a także ponad 1,5 tys. grupa indywidualnych będzie bezpośrednio korzystało z efektów projektu przez wiele kolejnych lat.

Podstawę trwałości projektu stanowi wysoki poziom technologiczny inwestycji. Trwałość efektów energetycznych, ekologicznych i społecznych może zagwarantować współpraca partnerów projektu, w tym sprawne działanie administracji i władz Gminy Kobylnica oraz aktywne zaangażowanie jej bezpośrednich użytkowników zarówno w procesie inwestycyjnym, jak w okresie eksploatacji. Po zainstalowaniu kolektorów, stanowiąc będą one w przypadku obiektów komunalnych i szkół własność Gminy, oraz w przypadku indywidualnych gosp. domowych własność Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Lokalnych. Bezpośrednią opiekę nad instalacjami

sprawować będą ich użytkownicy. Uwiarygodnia to trwałość projektu gdyż w interesie tych osób leży dbałość o jak najdłuższe i – w miarę możliwości – bezawaryjne funkcjonowanie zainstalowanych kolektorów oraz całego systemu.

Projekt nie tylko przyniósł wymierne efekty, o których mowa powyżej ale również pokazał, że wspólna realizacja działań jest możliwa i przynosi dużo większe efekty. Współpraca samorządu z mieszkańcami oraz organizacjami pozarządowymi pozwoliła na realizację projektu na bardzo szeroką skalę, co w przypadku braku udziału Partnerów nie byłoby możliwe.

6. Oszacowanie nakładów poniesionych na organizację i realizację projektu

Łączny koszt brutto realizacji Projektu wyniósł 7 154 657,17 PLN w tym dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2007 - 2013: 5 169 169,37 PLN.

Udział Gminy Kobylnica w wysokości: 503 795,81 PLN (słownie: pięćset trzy tysiące siedemset dziewięćdziesiąt pięć złotych 81/100), w tym środki własne w wysokości 125 948,95 PLN (słownie: sto dwadzieścia pięć tysięcy dziewięćset czterdzieści osiem złotych 95/100).

Udział Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Lokalnych „Gmina 2010”, w wysokości: 6 387 501,01 PLN (słownie: sześć milionów trzysta osiemdziesiąt siedem tysięcy pięćset jeden złotych 01/100), w tym środki własne w wysokości 1 596 875,26 PLN (słownie: jeden milion pięćset dziewięćdziesiąt sześć tysięcy osiemset siedemdziesiąt pięć złotych 26/100).

Udział Stowarzyszenia Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej w wysokości: 929,02 PLN (słownie: dziewięćset dwadzieścia dziewięć złotych 02/100), w tym środki własne w wysokości 232,26 PLN (słownie: dwieście trzydzieści dwa złote 26/100)”.
”.

Źródła finansowania:

- Europejski Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- budżet Gminy Kobylnica,
- środki Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Lokalnych „Gmina 2010" (wplaty osób zainteresowanych udziałem w projekcie),
- środki Stowarzyszenia Gmin Przyjaznych Energii Odnawialnej.

Z uwagi na skalę inwestycji, zarówno pod względem rzeczowym, jak i finansowym, dużą liczbę podmiotów uczestniczących w projekcie oraz finansowanie ze źródeł zewnętrznych projekt od strony organizacyjno – logistycznej był niezwykle trudny, tym samym zarządzanie projektem wymagało zaangażowania ze strony Partnerów. Bezpośrednio przy realizacji projektu uczestniczyło 4 pracowników Urzędu Gminy oraz 2 przedstawiciele SWIL "Gmina 2010", którzy m.in. odpowiadali za współpracę z instytucją współfinansującą inwestycję w tym prowadzenie rozliczeń i przedkładanie sprawozdań z realizacji projektu, przygotowywanie i prowadzenie postępowań przetargowych, nadzór nad postępem rzeczowym projektu, nadzór nad prowadzonymi robotami budowlanymi, udział w odbiorach robót, przygotowywanie rozliczeń zarówno z Wykonawcami robót, z instytucją finansującą oraz z mieszkańcami. Pomieszczenia oraz

urządzenia biurowe niezbędne do pracy w ramach projektu udostępnił Partner Wiodący tj. Gmina Kobylnica, zaś spotkania z mieszkańcami organizowane były w obiektach gminnych tj. w ZSS w Kobylnicy oraz w Gminnym Centrum Kultury i Promocji w Kobylnicy.

7. Czy napotkali Państwo trudności, z którymi należało się zmierzyć, aby zrealizować projekt?

Tak. Największym problemem było wycofywanie się mieszkańców (pomimo wcześniejszych deklaracji udziału w Projekcie), co skutkowało koniecznością poszukiwania nowych chętnych, równocześnie powodując opóźnienia w realizacji inwestycji. Dużą trudnością było przygotowanie wytycznych do projektowania w taki sposób, aby zakładane instalacje odpowiadały oczekiwaniom wszystkich uczestników zarówno pod względem technicznym, funkcjonalnym oraz finansowym.

8. Zalecenia dla innych jednostek samorządu terytorialnego zainteresowanych wdrożeniem projektu

Powołanie Zespołu Projektowego zajmującego się wdrażaniem projektu, w skład którego wchodziłyby osoby różnych specjalności tj. w zakresie przygotowywania i rozliczania projektów, w zakresie zamówień publicznych, w zakresie prowadzenia i nadzorowania robót budowlanych związanych z przedmiotem projektu.

Wprowadzenie zapisów w umowach z mieszkańcami dotyczących ponoszenia konsekwencji (w tym finansowych) za wycofanie się z projektu.